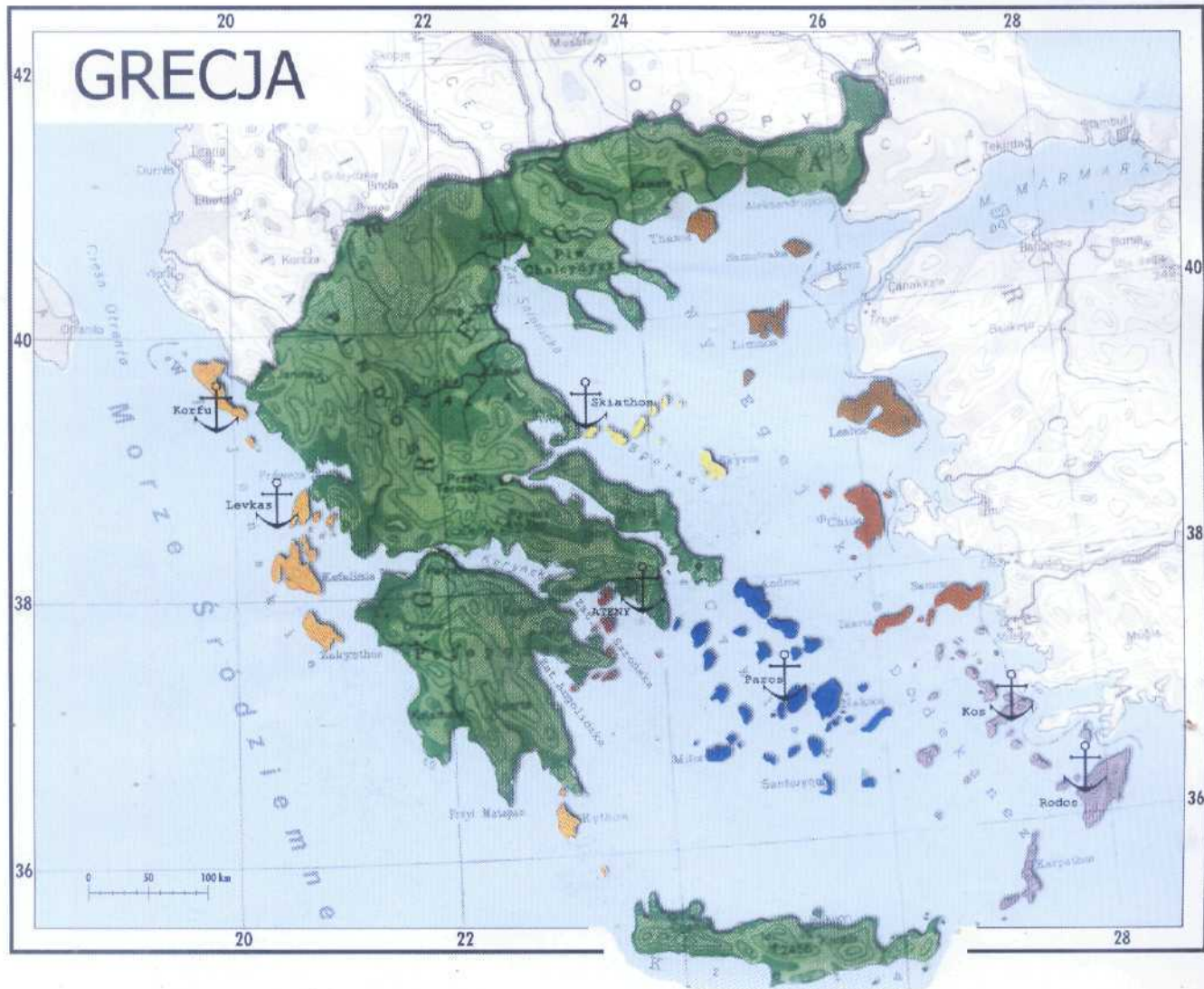

NA ŻAGLE DO GRECJI

Zbigniew Nowak

Jeśli nie pływałeś po morzu, a wybierasz się „na żagle” do Grecji, to najlepiej zaczynać od Wysp Jońskich. Tam żegluje się prawie jak po Mazurach. A najbardziej wymagające żeglarsko są Cyklady.

W lutowym „Rejsie” pisaliśmy o cenach i warunkach czarterów, m.in. właśnie w Grecji. Teraz dostarczamy więcej informacji szczegółowych i sugestii czysto żeglarskich.

Rejs w Grecji niemal gwarantuje atrakcyjny wypoczynek wśród wspaniałych krajobrazów i licznych śladów antycznej historii. Niemal... Bo warunkiem jest wybór niezawodnej, solidnej firmy czarterowej, która przede wszystkim zapewni nam jacht nie sprawiający żadnych kłopotów. Toteż decydując się na czarterowy urlop, lepiej nawet zapłacić nieco więcej i wiązać się z takimi firmami, które dysponują nowymi jachtami z renomowanych stoczní, takich jak Bavaria, Beneteau, Dornor, Dufour, Gib'sea czy Jeanneau, i eksploatują je przez rozsądny okres czasu, to jest nie dłużej niż dziesięć-dwanaście lat.

Jachty powinny być wyposażone w windę kotwiczną (na jachtach ponad trzydziestostopowych elektryczną), żagle rolowane (zarówno genua, jak i grot), bimini (to taki daszek od słońca, rozpięty na stelażu nad kokpitem), silnik renomowanej firmy, zadowalający zestaw instrumentów nawigacyjnych, toaletę z prysznicem (na jachtach ponad trzydziestoseściostopowych dwie), lodówkę, kuchenkę gazową, w miarę możliwości instalację gorącej wody.

Oferta powinna obejmować rejonów jak najatrakcyjniejszych pod względem turystycznym, ale jednocześnie pozwalające cieszyć się urokami żeglarstwa morskiego także żeglarzom o małym doświadczeniu morskim lub wręcz nie mającym takiego doświadczenia. Do takich należą Wyspy Jońskie, Wyspy Argolidzkie i Saronińskie, Sporady, Cyklady i Dodekanez.

Niektóre firmy oferują poza *bare boat charter* (czyli wypożyczeniem jachtu do indywidualnej żeglugi), także tzw. *flotilla charter* (czyli żeglugę w grupie innych jachtów). Pozwala to oswoić się z żeglarstwem morskim tym chętnym, którzy nigdy dotąd nie wytypnęli na szersze od mazurskich wody. Godny polecenia jest zwłaszcza *flotilla charter na Wyspach Jońskich*, gdzie

Fot. Tomasz Kozák

Cyklady oglądane z Santorini

Fot. Paweł Babala

Majestatyczna Kreta – żeglarski od dłu ambitniejszych

łagodne i stabilne warunki atmosferyczne, niewielkie odległości pomiędzy poszczególnymi portami i fakt żeglowania głównie po osłoniętych wodach pomiędzy wyspami a lądem stałym sprzyjają szuwarowym żeglarzom.

Zanim zdecydujemy się na wybór rejonu i formy czarteru, odpowiednio do naszych umiejętności i upodobań, dobrze jest dowiedzieć się czegoś na temat różnych akwenów żeglarskiej Grecji.

Wyspy Jońskie

Archipelag ten, rozciągający się wzdłuż zachodniego wybrzeża Grecji, liczy przeszło dwadzieścia wysp

i wysepek. Północne Wyspy Jońskie leżą u wybrzeży Epiru, południowe - na południe od Peloponezu, wreszcie środkowa i największa część archipelagu sąsiaduje z wybrzeżem Etolii. W środkowej grupie Wysp Jońskich leżą między innymi Itaka (Ithaca) - ojczyzna Odyseusza i Scorpis - prywatna wyspa rodziny Onassis.

Aktywność żeglarska skupia się wokół północnej i środkowej grupy wysp Jońskich. Główne bazy żeglarskie w tym rejonie znajdują się w miejscowości Gouvia na wyspie Kerkira (Korfu), jednej z północnych Wysp Jońskich; w Preveza, urokliwym miasteczku leżącym na kontynencie, nad zatoką, na której flota

Fot. Paweł Babuła

Dodekanez to ponad pięćdziesiąt wysp i wysepek położonych w zasięgu wzroku

Oktawiana Augusta pokonały połączone siły Marka Antoniusza i Kleopatry w bitwie pod Akcjum; a także w Lefkas, stolicy wyspy o tej samej nazwie, najbardziej na północ wysuniętej ze środkowej grupy Wysp Jońskich.

Wyspy Jońskie zadziwiają przybyszów bujną zielenią porastających je lasów i urozmaiconą linią brzegową pełną malowniczych zatoczek, ukrytych plaż i tajemniczych grot. Wśród oliwnych gajów i cyprysów lśnią białą ścianą rybackie wioski i wznoszą się mury zbudowanych przez Wenecjan fortec.

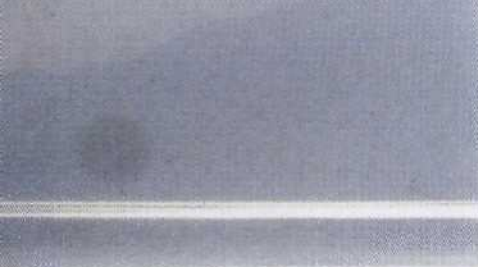
Najlepszy termin na odwiedzenie Wysp Jońskich to okres od połowy maja do końca czerwca lub od początku września do połowy paź-

dziernika. Lipiec i sierpień są tu podobnie zresztą jak w całej Grecji dla miłośników upałów.

Flotilla charter

Wprawdzie żegluga po akwenach otaczających północną i środkową grupę Wysp Jońskich jest naprawdę łatwa, to tym, którzy nie są pewni swoich sił, polecamy uczestnictwo we *flotilla charter*. W takim przypadku wycarterowany jacht zostanie włączony w skład flotyli złożonej z kilku do kilkunastu jednostek, prowadzonej przez jacht obsadzony zawodową załogą. Zapewnia to uczestnikom te same atrakcje, które wiążą się z niezależnym żeglowaniem, ale jednocześnie gwarantuje możliwość skorzy-

stania z pomocy doświadczonego skippera i jego załogi we wszystkich sprawach, w jakich ta pomoc może być potrzebna. Każdego dnia rano wasz lider udzieli wyczerpujących informacji o porcie przeznaczenia, o najlepszych miejscach do kąpieli i zakotwiczenia na lunch' po drodze, o ewentualnych ryzykach nawigacyjnych, prognozie pogody i o wszystkim innym, co może być dla interesujące i pomocne. Towarzysząca mu hostessa będzie w stanie zarekomendować dobrą tawernę, sklep z regionalnymi wyrobami czy najtańsze miejsce na zakup owoców. Żeglować pomiędzy kolejnymi portami będziecie samodzielnie, ale mając przez cały czas kontakt radiowy z liderem flotyli,

Fot. Wojciech Szwej

Kanat Koryncki – najkrótsza droga z Wysp Jońskich na Cyklady

737 lub Tesem 678 może spokojnie wybrać się na swoją, pierwszą wyprawę. Nie na darmo akwen Wysp Jońskich jest uważany nie tylko za jeden z najpiękniejszych, ale też za jeden z najbezpieczniejszych dla żeglarzy akwenów na świecie.

Warunki atmosferyczne

W rejs można tu wyruszać już w kwietniu, gdy średnia temperatura maksymalna wynosi 20°C, i pływać aż do października - przy jego średniej temperaturze powyżej 20°C, w zasadzie nie narażając się na dni deszczowe.

Przeważające wiatry: północne i północno-wschodnie, zaczynają wiać około południa z siłą około 2'B, tężeją w ciągu popołudnia do około 4'B (rzadko 5'B) i cichną o zachodzie słońca.

Wyspy Argolidzkie i Saronie

W zatokach Argolidzkiej i Saronie, na południe od Aten, u wybrzeży Attyki i Peloponezu, rozpościera się archipelag złożony z siedmiu większych wysp i około dwudziestu małych i zupełnie małych wysepek. Wyspy te są niezwykle malownicze, porośnięte po części sosnowymi lasami, pełne odludnych zatoczek z krystalicznie czystą wodą. Na wielu z nich można znaleźć cenne zabytki architektury helleńskiej i weneckiej. Liczne, pełne uroku miasteczka i wioski z tętniącymi życiem tawerna-

mi zapewniają mile spędzenie wieczoru, a wybrzeże kontynentu daje osłonę przed północnym wiatrem Meltemi.

W rejs po wyspach Argolidzkich i Saronie można się wybrać wyruszając z tawerny Kalamaki w Atenach.

Warunki atmosferyczne

Najlepszy termin do odwiedzenia Wysp Argolidzkich i Saronie to okres od połowy maja do końca czerwca lub od początku września do połowy października, gdy średnie temperatury wynoszą 23°C. W lipcu i sierpniu jest znacznie goręcej (temperatura średnio 27°C). Deszcze nawet poza sezonem rzadkie.

Przeważające wiatry: południowe i południowo-wschodnie, zaczynają wiać przed południem z siłą około 2'B, tężeją w ciągu popołudnia do około 3'B (rzadko 5'B) i cichną o zachodzie słońca. Okresowo, szczególnie w lipcu i sierpniu, wieje północny lub północno-wschodni wiatr Meltemi o sile najczęściej 4'B do 5'B.

Sporady i Zatoka Volos

Na północny wschód od Aten, u wschodnich wybrzeży Tesalii, rozpościera się archipelag kilkunastu wysp i wysepek porośniętych bujną roślinnością. Sosnowe lasy, górskie strumienie, piękne plaże i barwny folklor decydują o atrakcyjności turystycznej Sporadów. Pomiędzy Sporadami a lądem stałym leży

który zatroszczy się też o odebranie od was cum wieczorem, gdy będziecie dobijać do kei.

W przypadku *flotilla charter* nie stosuje się normalnych wymagań co do kwalifikacji żeglarskich czarterującego, o ile czarterowany jacht jest typowej wielkości dla danej flotyli (z reguły flotyly organizowane są na jachtach o długości trzydziestu do trzydziestu dwóch stóp).

Wymaga się, aby sternik jachtu uczestniczącego we flotyli miał kilkuletnie doświadczenie w samodzielnym prowadzeniu jachtów mieczowych na osłoniętych wodach, Polski sternik lub żeglarz jachtowy, żeglujący od kilku lat samodzielnie po Mazurach, nie mający problemów z manewrowaniem Pegazem

Fot. abizy-sonderek

Malownicza Hydra leży 38 mil na zachód od Pireusu

ogromna wyspa Eubea (Evia), tylko niewiele mniejsza od Krety. Obfituje ona w atrakcje turystyczne, lecz jej północno-wschodnie wybrzeże jest dzikie i mało gościnne dla żeglarzy. Natomiast na zachód od Sporadów rozciąga się półwysep Pelion, oddzielający od Morza Egejskiego spokojną i piękną Zatokę Volos, jeden z najbardziej urokliwych zakątków greckiego wybrzeża. To stąd podobno Jazon i jego towarzysze wyruszyli w podróż na wschód, w poszukiwaniu złotego runa.

Dogodną bazą żeglarską, z której można wyruszyć bądź to w rejs po archipelagu, wymagający nieco

większego doświadczenia żeglarskiego, bądź to w leniwą wędrówkę po Zatoce Volos, jest marina na Skiathos, wyspie położonej najbardziej na zachód spośród Sporadów.

Warunki atmosferyczne

Najlepszy termin do odwiedzenia Sporadów to czerwiec lub wrzesień, ze średnimi temperaturami ok. 20°C. Dni deszczowych niewiele.

Przeważające wiatry: Meltemi z północnego wschodu i północy, rzadziej z północnego zachodu, wieją z sily 2°B do 4°B (rzadko 5°B) i cichną o zachodzie stońca. Jeżeli wiatr nie cichnie o zachodzie to

znak, że przez kilka dni będzie wiał gwałtowniejsze Meltemi, z reguły z północnego-zachodu, o sile do 7°B. Silniejsze Meltemi wieje zwykle w lipcu i sierpniu, głównie na wschodnich Sporadach. Najdogodniejsze warunki wiatrowe panują w rejonie półwyspu Pelion i zatoki Volos.

Cyklady

W południowej części Morza Egejskiego, na południowy wschód od Aten leżą Cyklady, archipelag składający się z około czterdziestu większych wysp i dziesiątków matych wy-

sepek. Skaliste wyspy, z miasteczkami o wąskich, krętych uliczkach pełnych białych domów z błękitnymi okiennicami, zbudowanymi na skraju zapierających dech w piersiach klifów, wiatrakami na szczytach gór i plażami z czarnego piasku wulkanicznego lub białego piasku morskiego, są dla wielu ucieleśnieniem prawdziwie greckiej wyspy. Cyklady są kolebką cywilizacji, która rozwinęła się tutaj 5000 lat temu, lecz znalazła swój tragiczny kres w 1450 roku przed naszą erą, gdy wyspa Thira (Santoryn) wyleciała w powietrze w ogromnym wybuchu wulkanu, grzebiąc Cyklady i Kretę w pokładach

żużlu i popiołu. Wielu uważa, że z tego zdarzenia wzięła swój początek legenda Atlantydy. Tysiące lat pozostały na Cykladach setki zabytków, a że każda z wysp ma swój odrębny charakter, można między nimi żeglować latami, spędzając kolejne wakacje i wciąż odkrywając nowe i fascynujące miejsca.

W rejs po Cykladach proponujemy wyruszyć z mariny Kalamaki w Atenach.

Warunki atmosferyczne

Najlepszy termin do odwiedzenia Cykladów to maj lub październik, ze średnimi temperaturami ok. 21 °C. Bardzo mało dni deszczowych - średnio 3-4, w lipcu-sierpniu zaledwie jeden.

Przeważające wiatry: na północnych Cykladach północno-wschodnie, na środkowych Cykladach północne, a na południowych Cykladach północno-zachodnie, co powoduje, że większość jachtów porusza się po Cykladach okrężnym kursem, odwrotnym do ruchu wskazówek zegara. Wiatry zrywają się przed południem, wieją z siłą około 2°B do 4°B, i cichną o zachodzie słońca. W okresie od połowy czerwca do połowy września wieje bardziej regularny Meltemi, który w lipcu i sierpniu osiąga zazwyczaj siłę 5°B do 6°B. Jeżeli wiatr nie cichnie o zachodzie to znak, że przez kilka dni będzie wiało gwałtowniejsze Moltcmi, o sile sięgającej w lipcu i sierpniu nawet do 9°B.

Dodekanez

Archipelag ponad pięćdziesięciu wysp i wysepek, rozrzuconych wzdłuż wybrzeża Turcji. Dodekanez to niezwykle bogactwo atrakcji dla odwiedzających. Świątynie starożytnych Hellenów, średniowieczne klasztory, twierdze Bizantyjczyków, Joannitów i Wenecjan, skaliste góry i zielone doliny, grotty i wspaniałe plaże - na wyspach Dodekanezu każdy znajdzie coś atrakcyjnego dla siebie.

Główne bazy żeglarskie tego akwenu mieszczą się na Kos, w północnej części archipelagu i na Rodos, w jego części potudniowo-wschodniej.

Warunki atmosferyczne

Najlepszy termin do odwiedzenia Dodekanezu to maj lub październik (średnie temperatury 22°C).

Przeważające wiatry: w kwietniu i maju oraz w październiku południowo-wschodnie, zaczynają wiać przed południem z siłą około 2°B, tężeją w ciągu popołudnia do około 4°B i cichną o zachodzie słońca; od połowy czerwca do połowy września z północnego zachodu wieje Meltemi o tej samej charakterystyce co na Cykladach, z tym, że z reguły wiatr na Cykladach jest nieco silniejszy niż na Dodekanezie.

Wyspy Egejskie i Półwysep Chalcydycki

Mianem Wysp Egejskich (czasem Północno-wschodnich Wysp Egejskich) określa się grupę siedmiu większych i czterech małych wysp oraz dwóch malutkich wysepek, rozciągniętą od północnego krańca Dodekanezu po Półwysep Chalcydycki (Chalkidiki), na wybrzeżu Macedonii. Wszystkie obfitują w zabytki z różnych epok, wszystkie są ośrodkami rybołówstwa, ale odróżniają się od siebie odrębną kulturą, architekturą, krajobrazem i stylem życia miejscowej ludności. Na półwyspie Chalcydyckim wznosi się jeden z najświętszych ośrodków religijnych chrześcijaństwa, klasztor na Górze Atos (Athos), niedostępny dla kobiet.

Północno-wschodnie Wyspy Egejskie i Półwysep Chalcydycki można odwiedzić przedłużając rejs po Sporadach lub po Dodekanezie.

Warunki atmosferyczne

Wyspy Egejskie najlepiej odwiedzić między połową maja a połową czerwca lub między połową września a połową października (średnia temperatura - 22°C, bardzo niewiele dni deszczowych).

Warunki wiatrowe w północnej części Wysp Egejskich są analogiczne jak w zachodniej części Sporadów, natomiast w południowej części Wysp Egejskich wieją wiatry zbliżone do tych na Cykladach.

Wymagane kwalifikacje i doświadczenie.

W Polsce istnieje dość powszechne przekonanie, że w Grecji nie obowiązuje posiadanie uprawnień żeglarskich. Jest to prawdziwe, ale jedynie w odniesieniu do jachtów prywatnych. Firmy czarterowe są zobowiązane do kontrolowania uprawnień i doświadczenia osób czarterujących jachty.

Flotilla charter

W przypadku jachtu o długości poniżej 34 stóp czarterowanego w ramach flotylli, czarterujący powinien się legitymować dokumentem stwierdzającym kwalifikacje żeglarskie. Za taki dokument jest uznawany polski patent sternika jachtowego. Czarterujący jest także zobowiązany złożyć pisemne oświadczenie dotyczące doświadczenia żeglarskiego, z którego będzie wynikać, że posiada co najmniej kilkuletni staż w pływaniu na jachtach mieczowych i potrafi sprawnie manewrować jachtem w różnych warunkach akwenu i pogody.

Pożądane jest, by analogiczne kwalifikacje i doświadczenie posiadała druga osoba w każdej załodze, jako rezerwowy sternik w razie wypadku losowego.

W przypadku jachtów większych czarterowanych w ramach

flotylli stosowane są zasady analogiczne jak przy *bare boat charter*, co najwyżej z niewielką tolerancją w odniesieniu do wymogu doświadczenia w prowadzeniu jachtu podobnej wielkości.

Bare boat charter

Czarterujący i co najmniej jeden członek załogi powinien się legitymować dokumentem stwierdzającym kwalifikacje żeglarskie. Za taki dokument jest uznawany polski patent sternika jachtowego. Czarterujący oraz co najmniej jeden członek załogi jest także zobowiązany złożyć pisemne oświadczenie dotyczące doświadczenia żeglarskiego, z którego będzie wynikać, że każdy z nich posiada doświadczenie w prowadzeniu jachtu tej wielkości lub nieznacznie tylko mniejszego (to znaczy krótszego nie więcej niż o dwie stopy) po akwenu o takim samym lub nieznacznie tylko niższym stopniu trudności żeglugi. Należy tu podkreślić, że prawdziwość oświadczeń dotyczących doświadczenia żeglarskiego jest warunkiem skuteczności ochrony ubezpieczeniowej, a więc zwolnienia czarterującego z odpowiedzialności majątkowej za ewentualne szkody wynikłe w trakcie czarteru.

Trudność żeglugi po poszczególnych akwenach Grecji

Najłatwiejszym i najbezpieczniejszym akwenem jest bezdyskusyjnie archipelag Wysp Jońskich, a w szczególności jego środkowa część, gdzie żegluga nie jest trudniejsza niż na Wielkich Jeziorach Mazurskich. Dodatkowym ułatwieniem jest tu możliwość pływania z flotyllą.

Kolejnym co do trudności akwenem są Wyspy Argolidzkie i Saronckie, gdzie warunki atmosferyczne są wciąż bardzo stabilne i umiarkowane, a Meltemi nie daje odczuć swojej pełnej siły.

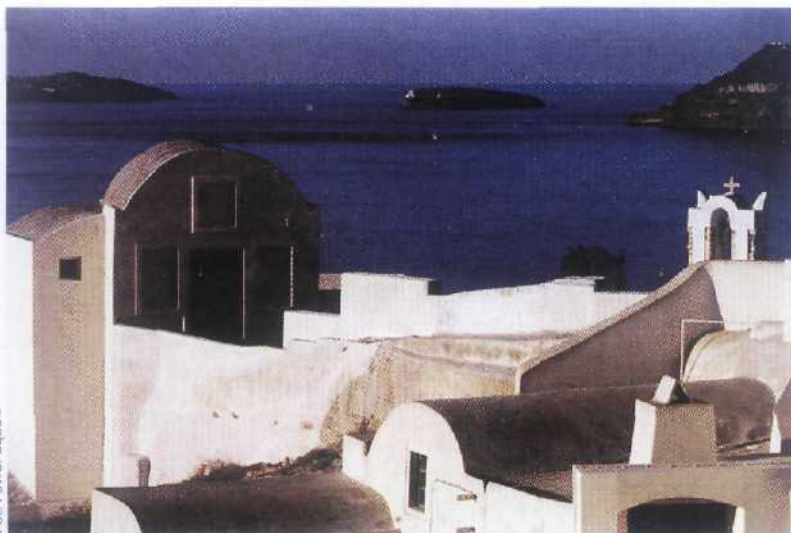
Podobne warunki panują w zachodniej części Sporadówi w Zatoce Volos. Bardziej wymagającym akwenem jest wschodnia część Sporadów, mocniej wystawiona na działanie Meltemi.

Większego doświadczenia wymaga żegluga po Dodekanezie, gdzie w grę wchodzi większe odległości pomiędzy portami schronienia, a Meltemi daje odczuć swoją pełną siłę.

Na Cyklady, gdzie Meltemi często wieje ze sztormową siłą, a skaliste brzegi wysp niekoniecznie zapewniają bliskość portu schronienia, powinni się wybierać tylko doświadczeni żeglarze.

Z powyższych uwag wynika taka oto „ścieżka morskiej kariery” dla polskiego „szuwarowca” wybierającego się na greckie wody:

- Czarter w ramach flotylli na Wyspach Jońskich - jacht około 30 stóp;
- Samodzielny czarter na Wyspach Jońskich - jacht około 32 stóp;
- Czarter na Wyspach Argolidzkich i Saronckich - jacht około 32 stóp;
- Czarter na Sporadach (część zachodnia i Zatoka Volos) - jacht około 34 stóp;
- Czarter na Sporadach (część wschodnia) - jacht około 36 stóp;
- Czarter na Dodekanezie - jacht około 38 stóp;
- Czarter na Cykladach - jacht około 40 stóp.

Greckie klimaty. Santorini

Oczywiście podany wyżej schemat nie jest w żadnym stopniu obowiązujący. Stanowi jedynie ilustrację, w jaki sposób można nabywać kolejne doświadczenia wymagane dla czarterowania coraz to większych jachtów na coraz to trudniejszych akwenach. Należy w tym miejscu wspomnieć, że

zgodnie z przepisami obowiązującymi w Grecji firma czarterowa ma prawo sprawdzić na miejscu umiejętności praktyczne czarterującego i drugiej wykwalifikowanej osoby z załogi, a w przypadku stwierdzenia niezdolności do manewrowania czarterowanym jachtem przydzielić na koszt czar-

terującego zawodowego skippera. Zdarza się to bardzo rzadko i jedynie w drastycznych przypadkach braku kwalifikacji żeglarskich czarterującego, jednak należy pamiętać o takiej możliwości i przykrawać żeglarskie ambicje do faktycznie posiadanych umiejętności.

Fot. Tomasz Kozlak

Garść wskazówek

Transport

W Atenach najprostszą formą przemieszczania się są taksówki. Zawsze należy jeździć na licznik. W ateńskich taksówkach stosuje się następujące dopłaty: za jazdę z lub na lotnisko + 150 DRH. Taksówki najlepiej łąpać na ulicy, bo w marinie lub na postojach są zazwyczaj droższe (warto zapisać sobie telefon do policji turystycznej, w przypadku kłopotów – dzwonić).

Prawie w każdym większym porcie można wypożyczyć rowery, motorki lub samochody. Często jest to bardziej opłacalne od wynajęcia taksówki. Można też jeździć autobusami - o ich rozkładach jazdy można się dowiedzieć w portowych tawernach lub sklepach na nabrzeżu.

Knajpy

Są dwa rodzaje tawern: kawiarnie, w których dostaniemy kawę, herbatę, alkohole, desery słodkie oraz restauracje i bary serwujące typowe greckie jedzenie. W lokalnych tawernach odwiedzanych przez miejscowych są serwowane najczęściej dobre i świeże potrawy po przystępnych cenach, choć czasami co prawda wystrój pozostawia nieco do życzenia i nie ma karty dań. O ceny należy pytać przed zamówieniem potraw, później płacimy według oceny naszego wyglądu i uznania właściciela tawerny. Spróbujmy oczywiście lokalnych win - najpopularniejsza jest retsina, którą można dostać także na szklanki.

Przekazanie i odbiór jachtu

Należy zwrócić uwagę zwłaszcza na bolce balastowe, sprawdzając, czy nie ma pęknięć żelkotu na dnie w ich okolicy. Jeśli są, istnieje podejrzenie o uderzenie balastem o dno, na co należy zwrócić uwagę przekazującego. Unikniemy w ten sposób potrącenia kaucji przy zdawaniu jachtu. Sprawdzajmy wszystko osobiście i starannie. Jeśli mamy wątpliwości, pytajmy, jak się korzysta z danego urządzenia, poszczególne elementy należy przeliczyć (zdarzają się braki), a wszelkie usterki odnotować pisemnie w protokole przekazania. Wszystko to w naszym własnym finansowym interesie!

Piotr Pasek